

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie z protestów I.K., M.K., B. S., M.Z., E.B., P.K., D.P., B.P., B.S., S.S., G.B., J.P.,

przeciwko ważności wyborów do Sejmu RP i Senatu RP zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.,

z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 12 grudnia 2023 r.,

pozostawia protesty bez dalszego biegu.

[ms]

UZASADNIENIE

I.

I.1. I.K., G.B., S.S., B.S., B.P., J.P., D. P., P.K., B.S., M.Z., E.B. i M.K. (dalej również: „Skarżący”) złożyli protesty przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych 15 października 2023 r., wnosząc o stwierdzenie

ich nieważności ze względu na naruszenie przepisów dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mające wpływ na wynik wyborów oraz ze względu na dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów.

I. 2. Skarżący podnieśli następujące zarzuty:

1. Przerwanie ciszy wyborczej poprzez ogłoszenie 15 października 2023 r. o godz. 21:00 wyników exit poll w chwili, gdy głosowanie odbywało się jeszcze w kilku obwodach wyborczych i tym samym naruszenie art. 104 i 107 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2408, dalej: k.wyb.).
2. Przeprowadzenie wyborów 16 października 2023 r., a więc poza terminem zarządzonym przez Prezydenta RP.
3. Możliwości wielokrotnego głosowania w różnych obwodach wyborczych przez tego samego wyborcę jednorazowo na podstawie oryginalnego zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów, zaś następnie na podstawie takich zaświadczeń prawdopodobnie skopiowanych i sfalszowanych w zakresie znajdującego się na nich hologramu.
4. Możliwości wielokrotnego głosowania w różnych obwodach wyborczych przez tego samego wyborcę we właściwej komisji wyborczej z punktu widzenia miejsca zamieszkania, a następnie na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów - prawdopodobnie sfalszowanych w zakresie ich treści i znajdującego się na nich hologramu.

I. 3. Skarżący wnieśli o przeprowadzenie dowodów na powyższe okoliczności polegających na ustaleniu - poprzez zobowiązanie do czynności kontrolnych prokuratury oraz Państwowej Komisji Wyborczej w trybie art. 160 § 1 pkt 8a k.wyb.:

- 1) liczby wyborców, którzy na podstawie wydanych w oparciu o art. 32 § 1 k.wyb. zaświadczeń o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów głosowali dwukrotnie lub wielokrotnie poza obwodową komisją wyborczą właściwą z punktu widzenia miejsca ich zamieszkania;

2) liczby wyborców, którzy głosowali w obwodowej komisji wyborczej właściwej z punktu widzenia miejsca ich zamieszkania, a nadto na podstawie ww. zaświadczenia oddali jednokrotnie (lub więcej razy głos w innych obwodach wyborczych).

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II. 1. Zgodnie z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2408, dalej: k.wyb.) przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

II. 2. Według art. 241 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że niewskazanie wymaganych zarzutów i dowodów jest uchybieniem formalnym protestu wyborczego, które skutkuje pozostawieniem go bez dalszego biegu (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 listopada 2019 r., I NSW 242/19; 26 listopada 2019 r., I NSW 283/19; 20 listopada 2019 r., I NSW 167/19; 19 listopada 2019 r., I NSW 191/19).

II. 3. Powyższe regulacje - oraz odnoszące się do nich orzecznictwo - bezpośrednio wiążą się z funkcją protestu wyborczego. Postępowanie w sprawie protestów wyborczych ma bowiem na celu zapewnienie ochrony osobie uprawnionej do udziału w wyborach przed przestępstwami i deliktami, które utrudniają lub uniemożliwiają korzystanie z przysługujących jej praw w nieskrępowany i efektywny sposób. W związku z tym przedmiotem zarzutu powinny być

takie okoliczności, wskutek których naruszenia doznał własny, rzeczywisty i aktualny interes prawny osoby wnoszącej protest.

II. 4. Sąd Najwyższy wskazywał wielokrotnie, że protest wyborczy nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli ograniczać się do postawienia ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń Kodeksu wyborczego lub przestępstw przeciwko wyborom w skali całego kraju, o których wnoszący protest jedynie słyszał, a które nie mają żadnego związku z jego osobą (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2019 r., I NSW 201/19; 26 listopada 2019 r., I NSW 338/19; 21 listopada 2019 r., I NSW 235/19; 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19). W związku z powyższym należy zauważyć, że wszystkie podniesione zarzuty dotyczą zjawisk o charakterze ogólnym, niezwiązanym bezpośrednio z żadnym ze Skarżących.

II. 5. Podkreślenia również wymaga, że w ramach protestu wyborczego nie można skutecznie kwestionować treści norm ustawowych norm regulujących organizację wyborów. Odnosząc się do treści podniesionych zarzutów trzeba zwrócić uwagę, że według art. 39 § 4 k.wyb. „O godzinie zakończenia głosowania przewodniczący obwodowej komisji wyborczej zarządza zakończenie głosowania. Od tej chwili mogą głosować tylko wyborcy, którzy przybyli do lokalu wyborczego przed godziną zakończenia głosowania.” Z powyższego przepisu wynika, że dopuszczenie do głosowania wyborców, którzy przybyli do lokalu wyborczego 15 października 2023 r. przed godz. 21:00, nie stanowi naruszenia regulacji Kodeksu wyborczego, ale - przeciwnie - ich realizację. W ustawie nie wyłączono dopuszczalności głosowania po godz. 24, w więc już następnego dnia, jeżeli tylko głosy oddawane są przez osoby, które przybyły do lokalu wyborczego przed zakończeniem głosowania, tj. przed godziną 21. Zarzuty Skarżących w tym zakresie nie mogą zatem stanowić skutecznej podstawy protestu wyborczego.

II.6. Z kolei zarzuty dotyczące sfalszowania zaświadczeń o prawie do głosowania i wielokrotnego głosowania przez jedną osobę na podstawie takich zaświadczeń zostały sformułowane na tyle ogólnikowo, że merytoryczne ich rozpoznanie

nie jest możliwe. W szczególności Skarżący nie wskazali osób, ani komisji wyborczych, których miałyby dotyczyć zarzucane nieprawidłowości. Państwowa Komisja Wyborcza w stanowisku przedstawionym w rozpoznawanej sprawie stwierdziła, że faktu wykorzystywania nieautentycznego zaświadczenia o prawie do głosowania nie zgłaszała żadna z obwodowych komisji wyborczych.

II.7. Z powyższych względów, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 241 § 3 k.wyb., pozostawił protesty bez dalszego biegu.

[ms]

[ał]